

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені АДМІРАЛА МАКАРОВА

ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК НУК

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 17

Миколаїв
2024

Редакційна колегія збірника:

Бобіна О. В., канд. іст. наук, доц. (Миколаїв)
Вашкевич В. М., д-р філос. наук, проф. (Київ)
Гогоренко О. В., д-р філол. наук (Миколаїв)
Деркач В. М., заслужений тренер,
канд. наук з фіз. виховання та спорту, доц. (Миколаїв)
Карсканова С. В., канд. психол. наук, доц. (Миколаїв)
Коваль С. С., канд. фіз.-мат. наук, доц. (Миколаїв)
Матійко О. В., заслужений діяч мистецтв (Миколаїв)
Міняйлова А. В., канд. пед. наук, доц. (Миколаїв)
Наливайко В. С., канд. техн. наук, проф. (Миколаїв)
Трибулькевич К. Г., д-р пед. наук, доц. (Київ)
Філатова О. С., д-р філол. наук, проф. (Миколаїв)
Філіппова Н. М., канд. філол. наук, проф. (Миколаїв)
Чугуєва І. Є., канд. психол. наук, доц. (Миколаїв)
Яцунський О. С., заслужений тренер, доц. (Миколаїв)

Відповідальний за випуск: **Бобіна О. В.**

*Друкується за рішенням Вченої ради
Навчально-наукового гуманітарного інституту
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
(протокол № 3 від 24.10.2024 р.)*

Гуманітарний вісник НУК: збірник наукових праць. — Випуск 17. —
Г 94 Миколаїв : Іліон, 2024. — 122 с.

У віснику опубліковані статті, що узагальнюють досвід роботи та результати досліджень у сфері вищої освіти та інших галузях знань. Основні рубрики вісника відповідають напрямам гуманітарної підготовки та соціально-гуманітарної освіти, яка здійснюється Навчально-науковим гуманітарним інститутом Національного університету кораблебудування. Вісник розрахований на викладачів, наукових працівників, фахівців, молодих науковців у сфері вищої освіти.

УДК 001(062.552)

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2024

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

УДК 378.6:930

Бобіна О. В.

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та філософії, директор Навчально-наукового гуманітарного інституту Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), oleg.bobina@nuos.edu.ua

ТРЕТІЙ РІК НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ (2024): ПОБІЖНИЙ ЗВІТ ДИРЕКТОРА ННГІ

Автор описує головні досягнення студентів та викладачів Гуманітарного інституту на третій рік російсько-української війни 2014–2024 рр. Автор описує атмосферу в місті, умови навчання і роботи, проблеми життя та навчання.

Ці нотатки стануть у пригоді майбутнім дослідникам такого складного часу в житті української вищої освіти.

Ключові слова: гуманітарний інститут, НУК, війна, 2024, студенти, викладачі.

Перша половина 2024. Якщо згадувати початок 2024 р., то можливо зосередитись на певних моментах. В січні пішли на канікули за власний рахунок. В лютому почали виходити в аудиторії в корпусі біля стадіону та в Морехідній школі. Зробили в Морехідці толоку. Прийшли тільки самі «завзяті», але попрацювали гарно. Вийшли на пари, а через три тижні почався ремонт на III поверсі. Незважаючи на це студенти дизайнери, психологи та окремі спортсмени почали ходити «вживу». Психологи проводили заняття в приміщенні Червоного Хреста. Непогано показали себе студенти першого курсу ОП «Юридичний переклад». Як могли, так і ходили прикладні лінгвісти в «новому» корпусі для юристів.

Перша половина 2024 – постійні проблеми з укріпленнями, але частково, на сьогодні вони вирішені. Як і в першому семестрі оформили багато індивідуальних графіків. Літня сесія 2024 р. пройшла краще, ніж попередні. Відраховували в останній момент. Перший випуск великої групи здійснили журналісти.

У 2024 р. крім навчання, студенти стали брати участь в різноманітних акціях, програмах, заходах. Відзначились лінгвісти в Європейському проєкті Єнського університету та Львівської політехніки. Активно працюють журналісти та психологи. Навесні провели студентські конференції прикладні лінгвісти та гуманітарії.

Поспішали зробити додатки до дипломів, але випускники не поспішають їх забирати. У 2024 р. було трохи менше батьківських істерик, але продовжились істерики з оплатою за навчання, особливо у спортсменів.

Лютий 2024 р. став для викладачів першою спробою повернутися в аудиторії з 2020 р. (COVID). Частина викладачів вийшла. Більша частина вже комфортно почуває себе онлайн, і залишається там і до сьогодні, аргументуючи це існуючими та неіснуючими проблемами. Частина викладачів, як і частина студентів, просто не бажають витрачати свою енергію на «живу» аудиторію. З викладачами проблеми. Одні – чудять, другі істерять, треті достають пофігізмом. Частково, до літа, втратили викладачів психології та англійської мови, але прийшли й нові викладачі. Але дякуючи викладачам пройшли всі акредитаційні перешкоди. Психологи та журналісти заповнювали акредитаційні звіти та у квітні-травні отримали умовну акредитацію. Троє викладачів ННГІ знову проводили «суперінтенсивні» курси за програмою приймальної комісії.

Вперше з 2021 р. оголосили конкурс серед викладачів. Провели конкурс, підготували документи. Продовження конкурсу відбулось вже у вересні. Іноді з психами, сльозами та істерикою.

Навесні отримали новий логотип ННГІ. Дякуємо дизайнерам. Підготували та затвердили нове положення про ННГІ, і про Вчену раду ННГІ. Кафедри оновили свої положення.

Влітку була нова Приймальна комісія, спека до +40 і відключення світла через скаженого сусіда. Приймальна комісія 2024 працювала до кінця жовтня. Вперше з 2021 р. вступники на ОП «Дизайн середовища» здавали «живий» творчий конкурс. Хоча і в один день, і в бібліотеці, але це вже непогано. Спортсмени злякалися і проводили все онлайн. Як і минулого року, правила прийому змінювались по

ходу вступної кампанії. Особливо до магістратури та до аспірантури.

Великим жахом стало чергове підвищення цін на наші ОП. Психологія, журналістика, дизайн, юридичний переклад до 30 000 грн в рік. Зате Олімпійський спорт – 14 000 грн, але спортсмени багато першокурсників не набрали. Незважаючи на ціни «набрали» дизайнери, психологи та трохи юридичний пере-

клад. Найменше набрали журналісти та лінгвісти. Через ряд причин у нас зменшилась кількість бюджетних місць, але були у дизайнерів – 10, у спортсменів – 13.

Тепер до другої половини 2024 р.

Літом 2024 р. набрали: бакалаврат – 103, магістр – 41. Стаціонар – 110, заочна – 34. По ОП на 1.09.2024 р.

Денна форма навчання

Курс	Філологія		Дизайн		Спорт		Психологія		Журналістика		Всього	
	Б	К	Б	К	Б	К	Б	К	Б	К	Б	К
1	2	15	9	10	5	13	6	14	0	4	22	56
2	8	11	12	6	10	10	4	9	0	7	34	43
ст3.2					8	0					8	0
3	11	2	18	2	14	3	4	5	5	2	52	14
ст3.3					5	13					5	13
4	17	5	15	7	19	5	14	2	11	6	76	25
ст3.4					10	5					10	5
5м	1	1			6	16					7	17
6м	2	2			6	14					8	16
Всього	41	36	54	25	83	79	28	30	16	19	222	189
	77		79		162		58		35		411	

Заочна форма навчання

Курс	Філологія		Дизайн		Спорт		Психологія		Журналістика		Всього	
	Б	К	Б	К	Б	К	Б	К	Б	К	Б	К
1	0	0	0	1	0	4	0	8			0	13
ст3.2					3	1					3	1
2	0	1			0	2	0	10	0	1	0	14
3	0	1	0	2	1	3	2	8			3	14
ст3.3					0	2					0	2
4			0	2	0	6	4	16	0	6	4	30
ст3.4					1	0					1	0
5					1	0					1	0
5м					1	12			0	4	1	16
6м	0	2			1	4					1	6
Всього	0	4	0	5	8	34	6	42	0	11	14	96
	4		5		42		48		11		110	

Студенти. Навчальний рік 2024–2025 почався краще ніж попередній. 2 вересня провели посвяту в студенти. Першу з 2020 р., в актовому залі Нового корпусу. Трохи хаотично. Прийшло багато першокурсників з батьками. Була тривога, діти спускались в «страшний» та маленький підвал. Навчання визначили як змішаний. Ректор «просить» I та II курси ходити в аудиторії, III та IV – онлайн. Кількість студентів, які ходять на пари трохи зросла. Дизайнери першого курсу, поки було тепло, навчались в корпусі ННГІ. Дали менше індивідуальних графіків. Вирішили, відносно, проблеми з укриттями на Морехідній і в корпусі ННГІ. Цього року, вперше на моїй пам'яті, дуже швидко видали студентські квитки. За підсумками осінньої атестації регулярно «бачать» викладачів від 30–40% наших онлайн студентів, 7–10%

ходять на пари. На мою думку, близько 45–50% студентів I та II курсів – «живі». Де інші?

Студенти продовжують повертатися і до позанавчальної діяльності. Частина першокурсників ННГІ відвідала музей НУК. «Урочисто» вручали студентські. Активно працюють спортсмени, психологи, дизайнери, журналісти, філологи. Всі молодці!

Викладачі. На 1.12.2024 р. в ННГІ працює 84 викладачі (штатних та сумісників) та співробітників. У нас 28 кандидатів наук, 2 доктори наук, 4 заслужених тренери, 2 заслужених діячі мистецтв.

Викладачі, які йшли на конкурс восени, підписали контракти. Цей рік «жорсткіше» працювала кадрова комісія. Запрошували викладачів, викладачі звітували. Прийшли нові викладачі: Ларченко, Карсканова – Психологія, Абрамов, Кулін – ФВС, Болотні-

кова – ТООПС, Доній – журналісти. Склад оновлюється. Це добре, але кадрові проблеми залишаються у спортсменів (гарант за кордоном, два кандидати наук за кордоном), дизайнерів (поважний вік викладачів), лінгвістів (поважний вік викладачів, немає кандидатів наук).

Викладачі виконують свої професійні обов'язки, але є частина викладачів, які вже не хочуть виходити в «живу» аудиторію. Бо онлайн зручніше, та складніше перевірити. Можливо я помиляюсь. Викладачі продовжують писати навчальні посібники, методичні вказівки. Продовжують за «великі гроші» писати у Web of Science та Scopus, журнали категорії А і Б, беруть участь в конференціях та навіть пишуть у Гуманітарний вісник НУК. В листопаді проведено методичний семінар «Миколаїв і Миколаївщина в російсько-українській війні 2014–2024». Зібрано магістерські статті в Гуманітарний вісник НУК. Викладачі кафедри ТООПС та прикладної лінгвістики заповнили самооцінювання (нові форми) та отримали підтвердження акредитації магістрів. За кордоном на 1.12.2024 – 10 викладачів, по Україні – 5. На наступний навчальний рік треба вирішувати цю проблему. Тим більше, що два гаранті ОП за кордоном.

Робота дирекції. Важливою є робота дирекції. Наші співробітники комунікують зі студентами, викладачами, працівниками навчального відділу та інших підрозділів, батьками, тренерами та ще й вислуховують директора. У 2024 р. працівники дирекції продовжують сумлінно виконувати свої функції. А ще заносять в АС «Деканат» навчальні плани ОП, робочі навчальні плани; академічні довідки, не лише тих хто просить, а й всіх відрахованих; і ведуть електронний реєстр студентів з величезною кількістю інформації; дають консультації студентам, викладачам, батькам. Зимово сесія 2024 пройде за допомогою електронних кабінетів викладачів та з електронними відомостями (хоча вони вже не новина). В будь-якому випадку я не чув скарг на наших працівників дирекції.

В лютому-квітні 2024 р. дирекція працювала в іншому приміщенні, поки спортсмени ремонтувалися.

В одному приміщенні працювала дирекція, кафедра ФВС та кафедра ТООПС. «Веселі» були часи!

В листопаді, через скаженого сусіда, знову почалися відключення світла.

Важливою складовою роботи дирекції є підтримка електронних каналів комунікації. Працівники дирекції підтримують Telegram-канали для студентів ННГІ, для першокурсників ННГІ, для звітів про оплату за навчання, канал Вченої ради ННГІ.

Наукова робота. Всі викладачі вже усвідомили, що їх «дістануть» через Web of Science та Scopus, журнали категорії А і Б, тому накопичують ресурси, хто пише сам, хто разом з іншими. Беруть участь в конференціях. «Пишуть» статті разом з бакалаврами та магістрами. Без перерви проводять свою конференцію прикладні лінгвісти, з переривом гуманітарії. Навіть «виходить» Гуманітарний вісник НУК. Цікаво, що в останньому номері з'явилось багато матеріалів від психологів з педагогічного інституту.

Нові структури. В жовтні 2024 р. створена нова кафедра – кафедри психології. Кафедру очолила кандидат психологічних наук Карсканова С. В. Гарант ОП залишилась Чугуєва І. Є. Зараз відбувається «становлення» кафедри, «притирання» та знайомства. Маємо надію, що до початку роботи Приймальної комісії 2025 цей етап буде завершено.

Профорфентація. У 2024 р. в Миколаєві почали працювати окремі школи, але працювати зі старшокласниками важко. В листопаді журналісти та лінгвісти виїхали до Нової Одеси. Новий викладач психології – Ларченко І. В. розповідала про нас у Доманівці та Вознесенську. Журналісти почали великий проєкт в у Ліцеї № 22.

Завершуємо 2024 р. з війною, яка продовжується, та невпевненістю у майбутньому. Завершуємо 2024 р. з новими перспективами та викликами, з новими структурами після приєднання МНУ до НУК, електронними кабінетами викладачів та оголошенням конкурсу серед завідувачів кафедр

Ми пам'ятаємо тих, хто загинув в 2022–2024 рр. захищаючи нас: Богдан Ізмайлов (дизайн), Олександр Грищенко, Артем Хан, Данііл Єгоров (усі спорт).

Bobina O. V., Associate Professor of the Department of Psychology, Philosophie, Social and Humanitarian Sciences, Director of Educational and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), oleg.bobina@nuos.edu.ua

THE THIRD YEAR OF STUDY DURING THE WAR (2024): A BRIEF REPORT BY THE DIRECTOR OF THE ERIH

The author describes the main achievements of students and teachers of the Humanitarian Institute in the third year of the Russian-Ukrainian war of 2014–2024. The author describes the atmosphere in the city, the conditions of study and work, the problems of life and study.

These notes will be useful to future researchers of such a difficult time in the life of Ukrainian higher education.

Keywords: humanitarian institute, NUK, war, 2024, students, teachers.

ЗМІСТ

ДИЗАЙН

Матійко Н. О., Дюміна К. М.	
Концептуальна модель бренд-дизайну в умовах цифрової конкуренції.....	3
Матійко О. В., Куприяненко А. О.	
Вплив просторового макетування на естетичні та функціональні аспекти дизайну інтер'єру.....	5
Портнов Д., Кульчинська В.	
Творчі студентські виставки в контексті формування навичок студентів-дизайнерів	7
Сергієнко О. М., Кульчинська В. А.	
Використання виробів зі скла в оздобленні мінімалістичного інтер'єру.....	9
Сергієнко О. М., Толкушкіна А.	
Фотографія як засіб сюжетної організації літературного твору	11
Чигінцев С. І., Чигінцева О. В.	
Основні етапи при проєктуванні елементів дитячого майданчика.....	13
Данильченко Н. В., Гавловська Д.	
Інтеграція конкурсів з дизайну в навчальний процес.....	14

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ

Багбеков Т. Р., Савіна О. Ю.	
Розвиток тенісу як олімпійського виду спорту	16
Бровко А. С., Сокол О. В.	
Кікбоксинг сольні композиції (музичні форми)	23
Бурдін Д. С., Савіна О. Ю.	
Психосоціальна та фізична реабілітація ветеранів війни на Миколаївщині	25
Гриник Є. І., Бірюк С. В.	
Історичні аспекти розвитку легкої атлетики на Миколаївщині.....	28
Дон А. Г., Савіна О. Ю.	
Тенденції управління сферою фізичної культури і спорту в умовах глобалізації	31
Дратман Л. С., Сокол О. В.	
Художня гімнастика як специфічна система фізичного виховання дівчат.....	35
Кузікова Р. С., Деркач В. М.	
Особливості етапу початкової спортивної підготовки у важкій атлетиці	37
Марцінковський І. Б., Єремєєва Є. А.	
Поширені травми у художній гімнастиці та заходи їх попередження (огляд літератури)	40
Марцінковський І. Б., Єрофєєнко А. Д.	
Поширені травми у фехтуванні та заходи їх попередження за даними літератури	44
Цап А. О., Сокол О. В.	
Розвиток фехтування як виду спорту	47

СУЧАСНІ МОВИ І ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА

Єганова Л. Л.	Особливості викладання німецької мови як другої іноземної після англійської.....	50
Литвинова А. Д., Ворчакова І. Є.	Автоматичний переклад юридичних текстів: аналіз неточностей і їхні правові наслідки	52
Філенко У. Ю.	Особливості функціонування вторинних текстів у сучасному комунікативному просторі (на матеріалі детективного дискурсу)	54

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

Бобіна О. В.	Третій рік навчання під час війни (2024): побіжний звіт директора ННГІ.....	57
Кравчук О. Ю., Гордієнко Д. О.	Практики забезпечення політичної безпеки в державі: міжнародний досвід	60
Матвієнко Л. В.	Спогади мешканців селища Первомайське: реалії лютого 2022 року.....	63
Оліфірова М. В., Матвієнко Л. В.	Особливості становища бізнесу на Миколаївщині, зумовлені російсько-українською війною 2014–2024 рр.	64
Сонечко О. С.	Рекреаційні та природні ресурси Миколаївщини: можливості відновлення	66
Сонечко О. С., Сугакова П. В.	Проблема водопостачання міста Миколаєва в умовах військової агресії: виклики та медико-соціальні наслідки	68

ПСИХОЛОГІЯ

Домашевська Д. П., Литвиненко І. С.	Розвиток емоційної регуляції як стратегія соціальної адаптації осіб з обмеженими фізичними можливостями	70
Кудряшова Д. С., Литвиненко І. С.	Протидія та попередження булінгу в закладах освіти	72
Ларченко І. В.	Локус контролю як чинник професійного самовизначення, стресостійкості та ментального здоров'я випускників професійно технічних навчальних закладів в умовах стресогенності	74
Литвиненко І. С., Вітко Ю. С.	Особливості прояву пізнавальної активності у старшокласників у процесі навчально-пізнавальної діяльності	78
Литвиненко І. С., Догарева В. В.	Смислоутворення як чинник переживання травматичного досвіду	81
Литвиненко І. С., Жело Ю. В.	Організація інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами в закладах дошкільної освіти	83
Литвиненко І. С., Жереги О. В.	Особливості використання почуття гумору як ресурсу психологічного подолання перешкод.....	86
Литвиненко І. С., Козирева Є. В.	Психологічна допомога членам сімей загиблих воїнів.....	89
Литвиненко І. С., Манзарук Н. О.	ПТРС у дітей, які пережили психотравмуючі події.....	91
Литвиненко І. С., Розумяк С. О.	Психологічні особливості попередження конфліктів у подружній сім'ї	92

Литвиненко І. С., Мочалова О. В.	Особливості мотивування на здоровий спосіб життя студентської молоді в сучасних реаліях українського суспільства.....	94
Литвиненко І. С., Тимченко С. О.	Психологічна готовність дітей дошкільного віку до навчання в школі.....	97
Миргородський С. О., Литвиненко І. С.	Агресивні реакції та шляхи їх корекції в молодших школярів	99
Олексюк О. М., Гучек О. В.	Структура психологічної готовності психологів до професійної діяльності.....	101
Олексюк О. М., Коваль А. С.	Психологічна характеристика юнацького віку в сучасних умовах.....	103
Олексюк О. М., Козут О. В.	Стресові фактори в умовах професійної діяльності вчителя.....	105
Олексюк О. М., Приходько О. А.	Механізми психологічного впливу реклами на світогляд молоді	107
Сінченко В. М., Коренєва Ю. П.	Війна і дитинство на Миколаївщині: психологічні наслідки та прогноз на майбутнє.....	109
Чугуєва І. Є., Болотня Г. Б.	Тривожність як сучасна психологічна проблема та методи її подолання.....	111

ЛІТЕРАТУРНІ СТОРІНКИ

Сонечко О. С.	Наші янголи... ..	114
	Хвили тихої, мілкої Балтики... ..	114
	Мій дім... ..	115
	Місто в гірлі Інгулу... ..	115
ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ.....		119
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ		120
ВИПАДКИ СКОРОЧЕНЬ, ЩО ЧАСТО ТРАПЛЯЮТЬСЯ У НАУКОВИХ ТЕКСТАХ		121

Наукове видання

ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК НУК

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 17

Редколегія не завжди поділяє погляд авторів статей.
За достовірність викладених фактів відповідальність несе автор.

Формат 60×84¹/₈. Ум. друк. арк. 14,2. Тираж 100 пр. Зам. № 3012-1.

Поліграфічне підприємство СПД Румянцева Г. В.
54038, м. Миколаїв, вул. Бузника, 5/1.
Свідоцтво МК № 11 від 26.01.2007 р.